

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шваб. 143322
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Сойм відкинув пресовий декрет.

Бюджетова провізорія на I. чвертьріччя відіслана до комісії.

Варшава, 10. грудня 1926.

На нинішньому засіданні сойму приступлено до першого читання ратифікаційних законів. Усі закони відіслано в першому читанні до комісії закордонних справ. Опісля в першому читанні відіслано до бюджет. комісії бюджет. провізорію на перше чвертьріччя 1927 р. після відкинення великою більшістю голосів внесення Клубу незал. хлопської партії на відкинення тої провізорії в першому читанні.

З черги приступлено до звідомлення правничої комісії про внесення ріжних клубів у справі відкинення пресового декрету. Перед тим іще маршалок подав до відомлення опінію в тій справі конституційної комісії, яка покривається з опінією сойму. Забрав голос референт правничої комісії пос. Ліберман (ППС), що став доказувати

конечність відкинення прес. декрету, звертаючись одночасно до маршалка, аби ствердив, що відкинення декрету шляхом закону не становитиме прецеденсу на будуче. Референт поставив поправку того роду, що закон про анулювання прес. декрету входить в життя з днем 1. січня 1927. Внесення комісії прийнято. Проти формального внесення на приступлення до голосування без дискусії промовляв пос. Сохацький (ком.). Опісля в другому і третьому читанні ухвалено закон, який зносить декрет з поправкою пос. Лібермана.

На тому вичерпався денний порядок. Найближче засідання відбудеться дня 14. ц. м. в год. 15. На денному порядку між ин. звідомлення бюджет. комісії про бюджетову провізорію на перше чвертьріччя 1927 р.

Умовини скасування контролю.

Париж, 10. грудня 1926.

На вчорашньому засіданні Рада амбасадорів рішила признати Німеччину нероззброєною і задержати військову контролію в Німеччині аж до виконання трьох головних умовин: 1) роззброєння сх.-німецьких земель, 2) задержання експорту її імпорту зброї і воєнних матеріалів, 3) розв'язання мілітарних організацій.

Нові уступки для Німеччини.

Париж, 10. грудня 1926.

Агенція Аваса повідомляє, що в справі інвестицій прийшло між союзниками і німецькою делегацією до порозуміння. Ухвалено такі направи: 1) В справі виконання інвестиційних прав признано, що версальський договір дозволяє на військову контролію у деяких означених випадках, себто коли ствердиться, що Німеччина провинилася проти зобов'язань роззбро-

ення. Рада Ліги Націй має оконечно видати поручення комісії для розсліду положення в Німеччині; 2) Щодо компетенції інвестиційної комісії досягнуто порозуміння, що контролія, яка явиться у Німеччині, буде у взаєминах із внутрішніми німецькими органами, прим. домашні ревізії неможуть відбуватися лише в присутності німецьких адміністраційних урядовців; 3) Німецькі офіцери мають право брати участь у інвестиційних комісіях для Мадярщини, Австрії і Болгарії. В справі постійної контролі в демілітаризованій полісі Надренії не прийшло до порозуміння.

Як виходить із телеграми Аваса, найбільшою уступкою для Німеччини є це, що інвестиції комісії Ліги неможуть відбуватися шойно після того, як член Ліги внесе зажелання. Другою уступкою є це, що інвестиції будуть відбуватися при участі німецьких офіцерів.

проти Балкану. На доказ щирих намірів Італії супроти Югославії Мусоліні пропонує: 1) щоби Югославія заключила подібний договір із Альбанією, 2) щоби Югославія приступила до заключеного вже трактату між Альбанією й Італією. В такому випадку трактат цей зредаговано би наново і спільно підписано би його. На думку Італійського уряду пропонування це усуне всякі сумніви щодо приязних намірів супроти Югославії.

Югославія проти альбансько-італійського пакту.

Бігород, 10. грудня 1926.

Югославянський уряд запротестував перед альбанським урядом проти італійсько-альбанського договору. Рівночасно вислав до великих держав ноту, якої ціллю є звернути їх увагу на те, що цей пакт може нарушити відносини на Балкані.

Естонсько-більшовицькі переговори.

Берлін, 10. грудня 1926.

Завтра починаються наново після тижневої перерви естонсько-більшовицькі переговори в справі заключення трактату про неагресію. Сподіються вже відповіди більшовицької делегації на останні естонські пропонування.

Німецькі соціалісти виступили з коаліції.

Берлін, 10. грудня 1926.

Вчора соціалістична фракція закінчила наради над внутрішнім політичним положенням. Ухвалили м. н., що дотепершні порозуміння з урядом вважають за вірне і застерегли собі вільну руку в дальшій політиці.

Смерть Пашіча.

Бігород, 10. грудня 1926.

Помер тут бувший прем'єр Югославії Пашіч.

Микола Пашіч прожив 82 роки. Вперше був прем'єром у 1888 р. Після того як династія Караджовичів засіла на сербському престолі у 1903 р., Пашіч майже без перерви кермував сербським урядом до мін. року. Це три дні тому Пашіч проводив на засіданні радикальної партії. В політ. колах думають, що наслідком смерті Пашіча послідує розлам у радикальній партії, бо лише він завдяки своїй повазі зміг удержати згоду в радикальній партії.

Князь Карло виїхав до Румунії?

Париж, 10. грудня 1926.

"Журналь" містить чутку про виїзд румунського князя Карла до Румунії. Париські поліційні влади не знають нічого про виїзд.

Мирові нагороди Нобля.

Берлін, 10. грудня 1926.

З Об'єднання повідомляють: Мирові нагороди Нобля на 1926 р. призначено Дозові і Чемберленові, а на 1926 р. Бріянові і Штресеманові.

З судової салі.

Трагедія молодого подружжя.

Чортків, 10. грудня 1926.

Розправа проти Теодора й Катерини Авксентієвих за убийство д-ра Маргуліса ведеться вже два дні. Переслухано обох обвинувачених, а також цілий ряд свідків. У часі зізнань Авксентієвої публіка мусила вийти з салі і розправу ведено тайно. Також у часі зізнань тих численних жінок, що оповідали про оригінальні "методи" лічення д-ра Маргуліса у відношенні до них, салі мусила бути опорожнена. З зізнань ріжних свідків-жінок, а навіть деяких мушук, мужів тих жінок, виходить, що вбитий д-р Маргуліс дозволяв собі під ріжними видами і прийомами на недозволених, шиміти зносини зі своїми пацієнтками, нерідко насильно їх. Так поступали він і з п. Катериною Авксентієвою — це переплетали своїм життям.

Зізнання обох обвинувачених зовсім з собою покриваються. Обое оповідали про свою трагедію, причиною якої була оригінальна метода лічення д-ра Маргуліса у відношенні до особи п. Авксентієвої, себто її запліднення. Обое теж зізнають згідно, що в часі шарпання між д-ром Маргулісом і Теодором Авксентієвим п. Авксентієва вирвала свого чоловіка революер і одним вистрілом поклала д-ра Маргуліса трупом на місці.

Дещо янкіше зізнавав свідок Антін Петрик, інсп. рійничства з Глубички, що був у часі убийства в ординаційній салі. Він каже, що стояв сам Теодор Авксентієв і то дівчи. Під впливом зізнань шойного ряду свідків і обох обвинувачених другого дня розправа прокуратор поширив обвинувачення на обох у рівній мірі (п. Авксентієва була спершу обвинувачена тільки як співучасниця).

Ухвалено ще перевести в неділю люляку візю на місце убийства. В суботу розправа не буде зовсім, отже продовження її буде в понеділок. Тогож дня повинна вона скінчитися в пополудневих годинах.

Біржа.

Гроші.

Курс: долара 901 зол. вранці тенденція.

На черзі.

Львів, 11. грудня 1926.

Українське Національно-Демократичне Об'єднання входить у нову фазу своєї діяльності, у фазу здійснювання своїх позитивних, творчих завдань в ширшому діпазоні. Стопнивши в одну цілість складові групи і створивши широкую організаційну сітку на території Галичини, Об'єднання мусить ще з більшою напругою присвятити свою увагу всебічним життєвим вимогам нації. Правда, вже і на протязі останнього півтораріччя Об'єднання не проминало ніякої нагоди, щоби розв'ести ударну кампанію чи то в справі громадського самоврядування, чи то в справі земельній, чи в справі шкільній. Однак головним змістом діяльності Об'єднання була організація в найширшому розумінні цього слова.

Сьогодні цей вступний етап в діяльності Об'єднання є вже довершеним фактом. Не зважаючи на всякі супротивні заходи, не зважаючи на вперті розкладові аусуля примазанців Об'єднання, організація і поширюється майже стихійно. Але існує вона поки-ще тільки в Галичині. Організаційні заходи на північно-українських землях не вийшли поза рамки слабких спроб. Уважасмо вказаним установити цей фактичний стан згідно з дійсністю — не тому, щоби звертати докори на чионебудь адресу, а тому, щоби це ствердження стало вихідною точкою напруженої праці на запущених і винищених північних землях. Правда, й інші — формально чи дійсно — українські партії не можуть почитатися надто великими успіхами на північно-українських землях. Та ця обставина не може й не сміє бути ані оправдування, ані лагодячою для Об'єднання. Навпаки, одним з найважливіших завдань Об'єднання: поширити свої впливи на цьому "дівичому" терені, розкинути свою організаційну сітку, щоби тамошнє громадянство підтягнути під один знаменник спільної боротьби за права всієї нації.

Отже на черзі найближчих завдань, для доповнення й викінчення всенародньої організації на українських областях під Польшею слід не гаючись приступити до здійснення постанов Нар. З'їзду про поширення організаційної сітки на північно-українських землях. Без сумніву, здійснення цього завдання не належить до легких і то тим більше, що вороги Об'єднання із завзяттям, гідним кращої справи, в очах дезорієнтованої частини громадянства вже всілім представили Об'єднання, як партію "панську", "адвокатсько-попівську", "буржуазну" і т. н. Та якраз тим більший обов'язок тяжить на відповідальних керівниках Об'єднання опростити ці тенденційні вдумки.

Другою з черги справою, якій провід Об'єднання від довшого часу присвячує свою увагу, — є справа преси. Декілька органів суспільно політичної думки підтримують Об'єднання, як загальнонаціональну і понадкласову політичну організацію, однак важко сказати, щоби партія аловні розпоряджала тими органами. Вони є тільки менше або більше субсидіарними органами, які спмагають й оцінюють працю Об'єднання не все по лінії його твердих напоямих від кож

Італійсько-німецький пакт.

Женева, 10. грудня 1926.

Шв. тел. агенція довідується, що дозвільний італійсько-німецький договір, опрацьований Шьяльєсо і Штресеманом, буде підписаний в суботу.

Лондон, 10. грудня 1926.

"Морнінг Пост" повідомляє, що Мусоліні пропонує Штресеманові, щоби для підписання пакту приїхав до Риму. Штресеман у зв'язі з цим повідомив Бріяна, що німецько-італійський пакт це звичайний арбітражний трактат і не має спеціального політичного значіння. Штресеман мабуть не виїде до Риму, бо не хоче, щоби його подорож викликала неправдиві коментарі.

Пропонування Мусоліні.

Бігород, 10. грудня 1926.

"Політика" повідомляє, що Італійський посол у Бігороді, докторо, а дав віцеміністра Марко-Антоніо, прийняв його в заступстві міністра. Посол вручив югославянському уряду Мусоліні пропозицію в альбанській справі. Мусоліні заявляє, що договір із Альбанією не є доказом якихнебудь агресивних намірів Італії супроти Балкану.

— Мистаціо та сир. Прошу не сміятися з таких двох сил покладених в твоїх руках. Швайцарська громада Вімудлінґа поставити пам'ятник у честь твоєї славної на весь світ сира Каміабе.

ним оглядом і в кожній справі. Ця пливистість відношення національної преси до Об'єднання і навпаки доводять до того, що виключною точкою взаємовідношення між Об'єднанням і пресою є тільки добра воля. Очевидно, в сучасних умовах це трохи за хиття база для кожної організації, а головне для політичної. База доброї волі не раз уже доводила до того, що в приводі згаданого пливкого відношення деякі органи, як пізніше виявилось, в суті речі ворожі Об'єднанню, більше або менше підштовпували під нього, приносячи шкоди партії, доводячи до того, що провід Об'єднання був змушений відхрещуватися від них.

Коли згадуємо про ці аномалії, то не маємо на меті спричинювати переміну всіх національних органів в офіційні Об'єднання, видавати думку про перетворення їх в своєрідні "кавонні" часописи, виключити можливість критики політичного проводу чи що-небудь інше. Навпаки, рівнородність національної преси і свобода її рухів також у відношенні до проводу Об'єднання — у зв'язку з почуттям відповідальності — може тільки вийти на користь всенародній організації, будучи спонукою і товчком до праці в кермуючих установах Об'єднання та переводячи перевірку тієї праці. Однак Об'єднання мусить всецільно і непомітно розпоряджати шонайменше одним добре поставленим і відповідно внаслідком та в найширших масах — сказатиб — безконкурентно поширеним органом, який був би єдино вірним і міродатним викладачем думок, амагань і праці політичного проводу. В тому органі повинні постійно забирати голос найавторитетніші представники Об'єднання, його відповідальні керівники, обговорюючи поставу партії до всіх актуальних питань та даючи обов'язуючу інтерпретацію кожного кроку Об'єднання, кожного його наміру. Поруч з тим Об'єднання мусить здобутися на ідеологічний журнал, в якому найкращі, адумчиві представники національної думки з точки широкого погляду, sub specie aeternitatis розглядали б основні проблеми життя

і розвитку української нації, в якому витворююючи суцільний всеукраїнський світогляд нашої інтелігенції, на жаль, найбільш податної на хаотичні впливи, здатної під барабанним огнем пустословщини перемішувати тактику з програмою, річі переходили б з основними, змінні з незмінними і т. п.

Провід Об'єднання вже від довгого часу займається справою преси. Без сумніву тепер перейде він від слів і проєктів до діл, до реалізації намірних виног життя.

Третьою справою, якій провід Об'єднання присвячує увагу, але які вповні не виповнили ще об'єму його діяльності, — це справи освітньо-культурні й економічні, це справи впливів і регуляції тих ділянок згідно з вимогами сучасного моменту і потребами широким прошарком мас. Розуміється, що вирішення тих справ в загальній програмі партії чи в низці резолюцій є тільки чорновиком, основою, на якій слід розсудувати подрібну програму діяльності, спираючись на власні сили. Обсямистість тих справ (політика шкільна, позашкільна освіта, політосвіта, наукова й літературна творчість, кооперація, земельна справа, питання еміграції, кредитова політика, проблема продукції, питання села і міста, урбанізація сільського населення, комунальна справа і т. п.) не дозволяє нам на цьому місці займатися ними ширше. Зайвим було би теж додавати, що це основні питання на шляху наших прямують, що це постулати всебічної національної політики. Постановка й обрізка цих справ вимагає великого знання, систематичної праці, ясного і тверезого погляду на життя та рідкої посвяти.

Якщо Об'єднання, якщо його керівники зуміють в найближчому часі вирішити хоч частину тих справ і поставити їх в повному об'ємі на поряток позитивного ділення, то це буде найкраща і найдоцільніша відповідь на жаромі безосновних і злобних вигуків, що з усіх усюд спадують на Об'єднання.

З життя Українців за океаном.

Українська шкільництво в Злучених Державах. Під цим заголовком джержисська "Свобода" помістила реферат п. Осипа Стеткевича, виходящий на річному засіданні виконавчого комітету в Філадельфії дня 27. X. н. р. В рефераті аналізовано оплаканий стан української школи в Америці і подано шлях, на який повинні вступити Об'єднання для створення й розбудови українського шкільництва між нашими людьми. З тою метою вибрано шкільну комісію при Об'єднанні в складі О. Стеткевича, о. Струтинського і В. Кедровського (з правом кооптації). Реферат п. Стеткевича піддано під прилюдну дискусію, якої вислід шкільна комісія візьме під увагу і виробить план науки, що буде оголошений в часописах і пропозиції конгресові "Об'єднання" до затвердження. Після затвердження на конгресі цей план обов'язуватиме всі українські школи в Америці. Шкільна комісія має пропонувати Об'єднанню також план нового букваря, який надавасяб до ажтиту в американсько-українських школах, бо старокраєві букварі для українських шкіл за океаном мало придатні. Як виходить з реферату, справу українського шкільництва в Америці вже не раз ставлено на перше місце — і все якось сходило вона на останнє. Чейже цим разом буде інакше!

Другий зїзд стрільців. Б. членів Української Армії, скликаний на 14. XI. н. р. до Філадельфії. Зїзд відбудеться в січовій домі при Н. Френкелі і Брови Стр. Право участі в зїзді мають усі б. члени Української Армії. Зїзд скликає управа Стрілецької Громади під проводом д-ра Вол. Галана (голови), Василя Кошубія (орг. реф.) і В. Петрусика (писаря).

Січова Організація в Злуч. Державах, після проголошення її централею в Шингао своїм зверхником б. гетьмана Скоропадського, тратить постійно не тільки поодинокі члени, а й цілі товариства, що не погоджуються з ідеєю монархічно-дідичного гетьманства своїх керівників. Таким чином число "диких" Січей зростає. В останньому часі відірвалася від централі в Шингао 13-а сотня Січової Організації в Детройт, Мич., що перелає що ухвалю в зборах 14. X. н. р. Вона теж оголошила себе самостійною (головою її: сотник Василь Даків). Тепер робляться захо-

ди створити один об'єднуючий центр для всіх тих Січей, що не годяться на гетьмансько-монархістичну ідеологію централі в Шингао.

Свята 1. листопада відбуваються в Злуч. Державах масово. В день 1. листопада підтримали всі наші священики поминання богослуження за померлими борцями, при чому збирали жертви на старокраєві цілі. Святочні вечери й концерти на спомини святої української державності (1. листопада) відбуваються донині. В деяких містах відбулися походи з оркестрами, прапорами, вінками і т. д. На великому українському концерті в Нью-Йорку виступав як соліст славний український бас, Іван Штепешко, артист американської опери в Шингао (переще виступав у Філадельфійській опері). Словом — свято це набрало вже права горожанства на американській землі і відбувається щорічно незвичайно торжественно. Це справді потішувачий об'єкт, бо традиція визвольної війни між нашими людьми не тільки не гине, але навпаки — утримується чимраз більше.

Приватний капітал на Україні.

Проблема приватного капіталу не тільки в СРСР, але ще більше на Україні все була і тепер є тим осередним пунктом, з якого виходила та черпала свої аргументи т. зв. ліва опозиція в комуністичній партії. Всі ліві опозиціонери однозгідно твердили, що від часів введення в життя нової економічної політики приватний капітал постійно зростає, а рівнорядно з ним росте контрреволюція. З того опозиція робила і тепер робить висновок, що приватний капітал скрутить звязи революції в цілому СРСР. Стоячи на такому становищі, опозиція

Як хочеш справді купити дешево і добре
ОКУЛЯРИ І ЦВІКЕРИ
Із д-р ф-ми 820 12-20
ЛЕВ АППЕЛЬ І С-КА
Львів, вул. Періонів ч. 1.

КОНСТ. МАЛИЦЬКА.

Із днів неволі.

Жмуток споминів про пок. єпископа о. д-ра Йосифа Боцяна.

Пок. о. єп. Йосифа Боцяна пізнала я ще на довго перед війною, коли то з кн. Максом Саксонським навідувався він до могого діда, старого Антона Петрушевича у св. Ора. Але ближче звела нас доля у час російської окупації Галичини 1915 року. Тоді одної ночі з 17. на 18. лютого російська жандармерія арештувала 54 львівських українських діячів. Нас заарештовано в гірму при вулиці Казимирівській. Пок. о. д-р Боцяна з товаришами о. д-ром Горникевичем, о. д-ром Сободем, братом Гродським і іншими світськими "мазеницями" сиділи на першому поверсі, а сама з келі на другому. Але ми бачилися підчас проходу і перекидувалися привітними згори вниз і знизу вгору, а то й пересилали собі письмевні вістки, бо нагляд при вул. Казимирівській не був надто суворий, а російські ключники відносилися до нас прихильно. В тюрмі відсвяткували ми Великдень дня 4. квітня і тоді то дозволено мені у Великодній понеділок і вівторок ййти до камери на першому поверсі, де наші панотці відправляли богослуження. Великдень приніс нам деякі надії на волю. Ключники розказували, що коли Москалі добули вже Перемишль і забезпечили за собою Галичину, то нічого їм боятися і певно всіх нас випустять.

Але сталося інакше. Дня 9. квітня почали нас переслухувати в жандармерії і партіяні віддавати до гірми при вул. Баторія. Там попала і я й інші в'язні з Казимирівської. Життя в порівнянні з попереднім стало страшним. Ключники

(такі австрійські), а ще більш ключові пильнували нас дуже строго. На прохід ходили мушкетери і жінки окремо і ми могли бачитися хіба тільки в неділю і свята на богослуженні в тюрмній каплиці. Всеж таки о. д-р Боцяна знаючи, як я відокремлена від усіх наших — нахвалив способи, щоб переслати мені через тюрмного "посмітюха" якусь добру вістку, чи газету, чи записку — "гріпсанку", як її там звали. Він завжди був веселий і доброї думки, а за його лагідну вдачу і чемне з усіма поведіння поважали й любили його ключові і задля нього робили і мені уступки. Ось нпр. дозволили і в будні заходити з келі до каплиці, вибирати квітами вітатр. А кожний такий вихід з брудної, шільно запертої камери був для мене справжнім добродійством. Богослуження, відправлявані о. д-ром Боцяном, і його особа тишилися популярністю і поміж польським тюрмним жіноцтвом. Також мої товаришки по камері ходили на українські богослуження радніше чим на свої, бо подобався їм і наш спів церковний і проповіді наших отців.

Дня 27. мая в четвертій годині рано заповіли нам вихід з тюрми. І справді ми вийшли, але на те, щоб від градоначальника при вулиці Третього мая довідатися, що всі ми засуджені на заслання в Снісейську губернію — а і 13 моїх товаришів зі Львова, між ними і о. д-р Боцяна.

Другого дня вийшли ми возами під конвоєм через Личаківську рогацьку. І потяглася наша валка етапами через Підберізі, Куровичі, Глинину, Русилів, Олеско, Шішки, Пониквиш, Броди до Радивилова, демо шістьма днями, тільки під вечір стаючи на нічліг. Підчас постою в Русиліві д-р Боцяна здобув дозвіл начальника конвою, щоб

поїхати на ніч до Буська, відвідати стареньку маму. У такий світ далекий вибирається її син одиникий, так треба її потішити, заспокоїти. Конвойний згодився і тогож вечора о. д-р Боцяна відїхав тихцем до Буська, а другої днини, коли ми рано слухали в церкві богослуження, був уже знову з поворотом.

Ідемо далі довгим, білим, безконечним гостинцем, а за нами летить благословення одної старої немки і під його захистом ми всі почувасмося сильнішими, немов покріплені на душі. Попри нас тягнуть довгі ряди московського війська і наших воєнних полонених. Московські салдати вважають нас за Жидів і насміхаються. Одного з отців потягнули за бороду; за возом, де сиділа я з о. д-ром Боцяном, кинули: "Сура з Мошком!" Наші конвоїрі беруть нас в оборону і запервають усіх прохажих, що ми не Євреї, а такі "настоящі рускі, очень хороші люди". Невже воно приємно бути зачисленим до вибраного народу Божого, але о. д-р Боцяна каже, що справді ми всі з нашими багажами подобоємо на палестинських кочовиків.

Вже тиждень ми в дорозі на возі — щастя, що сприяє погода. Ідемо, балакаємо про все можливо. Д-р Боцяна десь роздобув маленький кобзарик Шевченка, видання УПТ, і робить дуже цікаві замітки про само видання і про творчість Шевченка.

Дня 3. червня переїзджаємо границю і широкою шосею вступаємо в "московську" землю. З Радивилова ідемо вже залізницею у товаровий возі до Києва. Відси дозволяють нам їхати далі на власний кошт під конвоєм. Полякша велика, бо ідемо без останньої в особовому поїзді аж до Красноярска. Два тижні їзди! нічліги на твердих лавках в вагонах або на підлозі в

почекальних стаїх. А ті пересідки на різних залізничних вузлах! з клунками, які треба самому таскати серед цілого ряду поїздів, які треба скоро виминати, щоб не попасти під колеса! Я просто упадаю зі сил, але аж о. д-р Боцяна, хоч мав і свого багажу доволі, все найшов ще час і вільну руку, щоб мені пособити.

Довгі вечери у вагоні проводимо на гутірках, на споминах минулого, на міркуваннях про будуче. Д-р Боцяна так багато знає і так гарно вміє розказувати. Читати не маємо що, хіба на стаїх купимо яку московську газету з останніми телеграмми. У якогось вандрівного книгарника закуповуємо книжечки — видання англійського місійного товариства — я французький псалтир, діянія апостолів і апокаліпсис св. Іоана. От і вся лектура! Але страхотні апокаліпсис підходять під сучасну хвилю і я ворожу собі з неї, тикаючи пальцем навгад в той чи інший рядок.

Наші два ангели-хоронителі, конвойні, широкоплечий, червоний, завжди усміхнений Митрофан і тихий, стрункий, білявий Петро, оба Українці, дуже щиро до нас відносяться. Услужливий Митрофан зуміє і поїзд задержати, щоб наварити нам квіток з придорожного дугу. Наша чотиринадцятка наїде український характер цілому вагону, так що в Галичці (перед Вяткою) якийсь Москаль сердито викрикує: Деся тут всі Українці! Неужелі здесь Україна? У Вологоді д-р Боцяна відшукав засланою там о. шамбеляна Юрика і привів його до нас на стацію. Було це у саму північ, але на дворі ясно гей у день, бо сонце там вже почало сходити.

(Докінчення буде.)